Gospodarska zbornica Slovenije

Pravna služba

Dimičeva 13 ■ 1504 Ljubljana ■ T: (01) 58 98 000 ■ F: (01) 58 98 100 ■ info@gzs.si ■ www.gzs.si

Povzetki ključnih vsebin PKP5

Včeraj, 15. oktobra je bil v Državnem zboru sprejet ZAKON O ZAČASNIH UKREPIH ZA OMILITEV IN ODPRAVO POSLEDIC COVID-19 (ZZUOOP), ti. PKP5. Ključni ukrepi, pomembni za področje dela, so:

1. KRATKOTRAJNA ODSOTNOST ZARADI BOLEZNI (20.člen)

Od začetka veljavnosti zakona dalje bo lahko delavec odsoten z dela zaradi bolezni brez potrdila o upravičeni zadržanosti od dela, ki ga izda izbrani osebni zdravnik, do tri zaporedne delovne dni v kosu, in sicer največ enkrat v posameznem koledarskem letu.

Delavec o vsakokratni kratkotrajni odsotnost zaradi bolezni pisno ali elektronsko obvesti delodajalca prvi dan odsotnosti. Delavec v času koriščenja kratkotrajne odsotnosti zaradi bolezni ne sme opravljati pridobitne dejavnosti ali se gibati izven kraja svojega bivanja.

Če izbrani osebni zdravnik pri delavcu ugotovi, da je ta tudi po preteku obdobja kratkotrajne odsotnosti zaradi bolezni še nadalje neprekinjeno začasno odsoten z dela zaradi bolezni ali poškodbe, se šteje, da v tem primeru pravica do enkratne kratkotrajne odsotnosti zaradi bolezni ni izkoriščena. Šteje se, da je pravica do enkratne kratkotrajne odsotnosti zaradi bolezni izkoriščena tudi, kadar je koriščena manj kot tri zaporedne delovne dni.

Nadomestilo za čas kratkotrajne odsotnosti z dela zaradi bolezni se obračuna v višini nadomestila, ki ga delodajalec obračuna in plača delavcu zaradi bolezni v skladu z osmim odstavkom 137. člena ZDR-1. Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije povrne delodajalcu izplačano nadomestilo v 60 dneh po predložitvi njegove zahteve za povračilo nadomestila. Delodajalec vloži v elektronski obliki pri ZZZS najpozneje tri mesece po preteku ukrepa. Postopek vlaganja zahteve bo podrobneje določil ZZZS.

Ukrep velja do 31. decembra 2020.

2. TESTIRANJA NA SARS-COV-2, KI JIH PLAČA DELODAJELEC, SE NE BODO ŠTELA ZA BONITETO (33. člen)

Ne glede na 39. člen ZDoh-2 se plačila delodajalca za testiranje delojemalcev na SARS-CoV-2, na katera jih napoti delodajalec, ne štejejo za boniteto. Ukrep velja do 30. junija 2021.

3. NADOMESTILO PLAČ DELAVCEM ZARADI ODREJENE KARANTENE ALI NEMOŽNOSTI OPRAVLJANJA DELA ZARADI VIŠJE SILE ZARADI OBVEZNOSTI VARSTVA (57. – 67. člen)

Zakon v tem poglavju ureja dve vrsti povračil, nadomestil, in sicer:

A. povračilo nadomestila plač delavcem zaradi odrejene karantene

B. povračilo nadomestila plač delavcem zaradi nezmožnosti opravljanja dela zaradi višje sile zaradi obveznosti varstva

Delavec, ki zaradi odrejene karantene ne more opravljati dela, je upravičen do nadomestila plače. Pravico do povračila izplačanih nadomestil plače delavca, ki zaradi odrejene karantene ne more opravljati dela, lahko uveljavlja delodajalec, če izjavi, da ne more organizirati dela na domu za delavca, ki mu je bila odrejena karantena.

V okvir obveznosti varstva zaradi višje sile zaradi odrejene karantene ali druge zunanje objektivne okoliščine nemožnosti obiskovanja vrtca ali šole se šteje otroke do vključno 5. razreda osnovne šole, otroke v prilagojenih in posebnih programih v osnovnih šolah s prilagojenim programom in v zavodih za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami ter otroke, ki imajo v odločbi o usmeritvi določeno pomoč spremljevalca.

Višina nadomestila:

Karantena

- delavec, ki se odpravi v državo, ki je na zelenem ali oranžnem seznamu, in mu je ob povratku ob prehodu meje v Republiki Sloveniji odrejena karantena, delodajalec pa zanj ne more organizirati dela na domu, ima pravico do nadomestila plače v višini 80% osnove
- delavec, ki mu je bila odrejena karantena v po stiku ali sumu stika z okuženo osebo, delodajalec pa zanj ne more organizirati dela, ima pravico do nadomestila plače v višini 80% osnove
- delavec, ki mu je bila odrejena karantena po stiku z okuženo osebo v okviru opravljanja dela za delodajalca in mu je bila zaradi tega odrejena karantena, delodajalec pa zanj ne more organizirati dela na domu, ima pravico do nadomestila plače, ki bi jo prejel, če bi delal
- delavec, ki mu je bila odrejena karantena zaradi prihoda z območja z visokim tveganjem za okužbo zaradi odhoda v državo, ki je na rdečem seznamu, ni upravičen do nadomestila plače v času odrejene karantene, razen v primeru odhoda zaradi naslednjih osebnih okoliščin (v teh primerih je višina nadomestila 50% osnove):
    - smrti zakonca ali zunajzakonskega partnerja ali smrti otroka, posvojenca ali otroka zakonca ali zunajzakonskega partnerja,
    - smrti staršev (oče, mati, zakonec ali zunajzakonski partner starša, posvojitelj),
    - rojstva otroka,
    - vabila na sodišče.

Varstvo otrok (višja sila)

Delavec, ki ne more opravljati dela zaradi višje sile zaradi obveznosti varstva, ima pravico do nadomestila plače v višini 80% osnove.

Pravico do povračila izplačanih nadomestil plače delavcem, ki zaradi odrejene karantene ne more opravljati dela, lahko uveljavi delodajalec za izplačano nadomestilo plače **od 1. oktobra 2020.**

Pravico do povračila izplačanih nadomestil plače delavcem, ki ne morejo opravljati dela zaradi višje sile zaradi obveznosti varstva, lahko uveljavi delodajalec za izplačano nadomestilo plače **od 1. septembra 2020.**

Vloge za povračilo bo mogoče oddajati tudi »za nazaj«, in sicer v osmih dneh od uveljavitve tega zakona, ko delodajalec uveljavlja pravico do povračila izplačanih nadomestil plače za čas pred uveljavitvijo zakona, Sicer pa v osmih dneh od pričetka odsotnosti delavca zaradi odrejene karantene ali odsotnosti z dela delavca zaradi višje sile zaradi obveznosti varstva.

Ukrep traja do 31. decembra 2020.

3. UKREP DELNEGA POVRAČILA NADOMESTILA PLAČE DELAVCEM NA ZAČASNEM ČAKANJU NA DELO (68.- 78. člen)

Gre za podaljšanje ukrepa delnega povračila nadomestila plače delavce na začasnem čakanju na delo, zato je ukrep je vsebinsko podoben ukrepu iz prejšnjega interventnega zakona. Do spremembe je prišlo pri pogoji za upravičenost, in sicer so do ukrepa upravičeni tisti delodajalci, tisti **delodajalci, ki jim bodo po njihovi oceni prihodki v letu 2020 zaradi epidemije ali posledic epidemije upadli za več kot 20 odstotkov glede na leto 2019.** Če niso poslovali v celotnem letu 2019 oziroma 2020, so do ukrepa upravičeni tudi tisti delodajalci iz prejšnjega odstavka, ki se jim bodo povprečni mesečni prihodki v letu 2020 zaradi epidemije ali posledic epidemije znižali za več kot 20 odstotkov glede na povprečne mesečne prihodke v letu 2019. Če v letu 2019 niso poslovali, so do ukrepa upravičeni tudi tisti delodajalci iz prejšnjega odstavka, ki se jim bodo povprečni mesečni prihodki v letu 2020 zaradi epidemije ali posledic epidemije znižali za več kot 20 odstotkov glede na povprečne mesečne prihodke v letu 2020 do 12. marca 2020.

Višina delnega povračila izplačanega nadomestila plače s strani Republike Slovenije znaša 80 odstotkov nadomestila plače in je omejena z višino najvišjega zneska denarnega nadomestila za primer brezposelnosti, določenega v zakonu, ki ureja trg dela. V 80 odstotkov nadomestila plače, ki ga krije Republika Slovenija, je vključeno nadomestilo plače in prispevki za vsa socialna zavarovanja (bruto I).

Ukrep velja do 31. decembra 2020, vendar je vlogo za povračilo možno vložiti najpozneje do 15. decembra 2020.

Delodajalec v obdobju prejemanja delnega povračila nadomestila plače ne sme začeti postopka odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga delavcem, ki jih je napotil na začasno čakanje na delo, ali odpovedati pogodbe o zaposlitvi večjemu številu delavcev iz poslovnih razlogov, razen če je bil program razreševanja presežnih delavcev sprejet že pred 13. marcem 2020 in delodajalec za te delavce ni uveljavil pravice do povračila nadomestila plače po tem zakonu ali ZIUOOPE ali ZIUZEOP ali ZIUPDV (kršitev prepovedi odpuščanja).

4. IZREDNA POMOČ V OBLIKI MESEČNEGA TEMELJNEGA DOHODKA (88.- 92. člen)

Upravičenec do izredne pomoči v obliki mesečnega temeljnega dohodka je oseba, ki je bila registrirana za opravljanje dejavnosti najmanj od 1. septembra 2020 do uveljavitve tega zakona in dejavnosti zaradi posledic epidemije COVID-19 ne more opravljati ali jo opravlja v bistveno zmanjšanem obsegu tudi po zaključku epidemije COVID-19, in sicer:

- samozaposleni, ki je na dan uveljavitve tega zakona v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje vključen na podlagi 15. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 44/14 – ORZPIZ206, 85/14 – ZUJF-B, 95/14 – ZUJF-C, 90/15 – ZIUPTD, 102/15, 23/17, 40/17, 65/17, 28/19 in 75/19; v nadaljnjem besedilu: ZPIZ-2),
- družbenik ali delničar gospodarske družbe oziroma ustanovitelj zadruge ali zavoda, ki je poslovodna oseba, in je na dan uveljavitve tega zakona v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje vključen na podlagi 16. člena ZPIZ-2 in
- kmet, ki je na dan uveljavitve tega zakona v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje vključen na podlagi 17. člena ali petega odstavka 25. člena ZPIZ-2.

Izredna pomoč v obliki mesečnega temeljnega dohodka znaša 1.100 eurov na mesec za oktober, november in december 2020. Izredna pomoč v obliki mesečnega temeljnega dohodka za samozaposlene v kulturi, ki so v skladu z Zakonom o uresničevanju javnega interesa za kulturo registrirani v razvidu samozaposlenih v kulturi in imajo pravico do plačila prispevkov za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje iz proračuna Republike Slovenije, znaša 700 eurov na mesec. Izredna pomoč v obliki mesečnega temeljnega dohodka za upravičence kmete, ki so oproščeni plačila prispevkov delodajalcev za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, znaša 940 eurov na mesec.

5. DELNO POVRNJENI IZGUBLJENI DOHODEK ZA SAMOZAPOSLENE IN DRUŽBENIKE ZA ČAS TRAJANJA KARANTENE NA DOMU ALI NEMOŽNOSTI IN OPRAVLJANJA DELA ZARADI VIŠJE SILE ZARADI OBVEZNOSTI VARSTVA OTROKA (93. – 97. člen)

Upravičenec za delno povrnjeni izgubljeni dohodek, ki zaradi odrejene karantene na domu ali nezmožnosti opravljanja dela zaradi višje sile zaradi obveznosti varstva otroka zaradi odrejene karantene ali druge zunanje objektivne okoliščine nemožnosti obiskovanja vrtca ali šole, ne more opravljati dejavnosti in organizirati opravljanja dejavnosti na domu, je:

- samozaposleni, ki je na dan uveljavitve tega zakona v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje vključen na podlagi 15. člena ZPIZ-2,
- družbenik ali delničar gospodarske družbe oziroma ustanovitelj zadruge ali zavoda, ki je poslovodna oseba, in je na dan uveljavitve tega zakona v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje vključen na podlagi 16. člena ZPIZ-2 in
- kmet, ki je na dan uveljavitve tega zakona v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje vključen na podlagi 17. člena ali petega odstavka 25. člena ZPIZ-2.

Gospodarska zbornica Slovenije

Višina delno povrnjenega izgubljenega dohodka znaša 250 eurov za vsako odrejeno karanteno ali za čas, ko ni zmožen opravljanja dela zaradi višje sile zaradi obveznosti varstva otroka zaradi odrejene karantene ali druge zunanje objektivne okoliščine nemožnosti obiskovanja vrtca ali šole, vendar ne več kot 250 eurov za 10 dni, 500 eurov za 20 dni in 750 eurov v enem mesecu.

6. MOŽNOST PODAJŠANJA UKREPA SKRAJŠANJA DELOVNEGA ČASA (6. člen)

Vlada Republike Slovenije lahko ukrep delnega subvencioniranja skrajšanega polnega delovnega časa s sklepom, ki ga izda najkasneje do 20. decembra 2020, podaljša za obdobje v skupnem trajanju največ šest mesecev, vendar ne dlje kot do 30. junija 2021.

Pripravila:

Urška Sojč, univ. dipl. prav., samostojna svetovalka

Pravna služba GZS

Datum: 16.10.2020